

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการควบคุมภายในด้านบัญชีและการเงินของ องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบการควบคุมภายในด้านการบัญชีและการเงิน 16 ประการ เป็นกรอบในการศึกษา

ระเบียบวิธีการศึกษาครั้งนี้ ข้อมูลปฐมภูมิได้จากการใช้แบบสอบถามที่ประยุกต์จากแบบประเมินของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินด้านการควบคุมภายในด้านบัญชีและการเงิน โดยการสอบถาม หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าฝ่ายบัญชีการเงิน เจ้าหน้าที่บัญชีการเงิน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านบัญชีการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 18 แห่ง แห่งละ 3 คน รวม 54 คน นำมาประมวลผลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ (Percentage)

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 26 – 35 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ดำรงตำแหน่งพนักงานบัญชี/การเงิน และหัวหน้า มีประสบการณ์ทำงาน 1 – 5 ปี

5.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลมีการจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล 10 ปีขึ้นไป เป็นอบต. ชั้นที่ 2 ร้อยละ 32.33 อบต.ชั้น 3 ร้อยละ 27.78 อบต.ชั้น 4 ร้อยละ 22.22 จำนวนบุคลากร 30 คนขึ้นไป ร้อยละ 50 จำนวนบุคลากร 21-30 คน ร้อยละ 33.33 จำนวนบุคลากร 11-20 คน ร้อยละ 16.67 จำนวนประชากรในเขตการปกครอง 5,000- 10,000 คน ร้อยละ 50 จำนวนประชากรในเขตการปกครอง 10,001 – 20,000 คน ร้อยละ 50 มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน 6,000,001 – 12,000,000 บาท ร้อยละ 44.44 รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน 12,000,001 – 20,000,000 บาท ร้อยละ 33.33

5.1.3 สรุปผลการศึกษามองค้ำประกอบการควบคุมภายในด้านบัญชีและการเงิน

ผลการศึกษาแนวทางการควบคุมภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถสรุปตามองค้ำประกอบการควบคุมภายในด้านบัญชีและการเงิน 16 ข้อ (นภาพร ณ เชียงใหม่, 2547 : 36) ที่ใช้เป็นกรอบในการศึกษาครั้งนี้ ได้ 15 องค้ำประกอบดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบลมีการควบคุมภายในอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกองค้ำประกอบ โดยองค้ำประกอบด้านการกำหนดผังบัญชี การจัดทำมีการบันทึกตามระบบบัญชีคู่ ร้อยละ 100.00 การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน ร้อยละ 99.07 การมอบอำนาจการสั่งการ ร้อยละ 97.45 การใช้แบบฟอร์มและเอกสาร ร้อยละ 97.28 การฝึกหัดพนักงาน การจัดทำมีคณะกรรมการตรวจสอบ ร้อยละ 97.22 การจัดทำมีการอนุมัติ ร้อยละ 96.79 การควบคุมโดยงบประมาณ ร้อยละ 96.66 การกำหนดให้มีผู้ควบคุมงาน ร้อยละ 95.83 การแบ่งแยกหน้าที่ ร้อยละ 94.91 การควบคุมสองฝ่าย ร้อยละ 94.74 การป้องกันทรัพย์สินให้ปลอดภัย ร้อยละ 93.08 การตรวจสอบภายใน ร้อยละ 89.26 และการควบคุมทางการบัญชี ร้อยละ 87.79

ไม่ได้ปฏิบัติตามองค้ำประกอบภายในด้านการควบคุมทางบัญชี ร้อยละ 12.21 การตรวจสอบภายใน ร้อยละ 10.74 การป้องกันทรัพย์สินให้ปลอดภัย ร้อยละ 6.92 การควบคุมสองฝ่าย ร้อยละ 5.26 การแบ่งแยกหน้าที่ ร้อยละ 5.09 การกำหนดให้มีผู้ควบคุมงาน ร้อยละ 4.17 การควบคุมโดยงบประมาณ ร้อยละ 3.34 การจัดทำมีการอนุมัติ ร้อยละ 3.21 การฝึกหัดพนักงาน การจัดทำมีคณะกรรมการตรวจสอบ ร้อยละ 2.78 การใช้แบบฟอร์มและเอกสาร ร้อยละ 2.72 การมอบอำนาจสั่งการ ร้อยละ 2.55 และการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน ร้อยละ 0.93

5.2 การอภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางการควบคุมภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาอภิปรายผลการศึกษาครั้งนี้

การศึกษานี้ได้รวบรวมข้อมูลตามแบบประเมินของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินด้านการควบคุมภายในด้านบัญชีและการเงินซึ่งเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 มาจัดกลุ่มวิเคราะห์ตามหลักการองค้ำประกอบการควบคุมภายในด้านบัญชีและการเงิน 16 องค้ำประกอบ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้มีการปฏิบัติการควบคุมภายในอยู่ในระดับมากที่สุด ใน 15 องค้ำประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการควบคุมภายในของ นภาพร ณ เชียงใหม่ (2547) ที่กล่าวว่า การที่ข้อมูลทางบัญชีและการเงินจะก่อนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการวางแผนและการตัดสินใจของ

ผู้บริหารนั้น จะต้องเป็นข้อมูลที่เกิดจากระบบการบันทึกและจัดทำข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ มีการกำหนดนโยบายและวิธีการที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ ความร่วมมือในการปฏิบัติตามนโยบายและวิธีการที่วางไว้ของเจ้าหน้าที่และผู้บริหารในองค์กรนั้นๆ

5.3 ข้อค้นพบ

จากการศึกษาแนวทางการควบคุมภายในทางการเงินและบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การดำเนินการควบคุมภายในด้านบัญชีและการเงินส่วนใหญ่มีแนวปฏิบัติเป็นไปตามแนวทางการควบคุมภายในของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน แต่ยังมีบางส่วนที่ไม่ได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามกรอบแนวคิดทางการควบคุมภายในด้านบัญชีและการเงินใน 13 ข้อ ซึ่งมีข้อค้นพบดังนี้

1. องค์ประกอบการควบคุมภายในด้านการฝึกหัดพนักงาน พบว่า มีอบต. 3 แห่งที่ไม่ได้มีมาตรการในการคัดเลือกพนักงาน เพื่อให้ได้บุคคลที่มีคุณภาพสอดคล้องกับการบัญชีและการเงิน แบ่งเป็น อบต.ชั้น 2 จำนวน 2 แห่ง และชั้น 3
2. องค์ประกอบการควบคุมภายในด้านการแบ่งแยกหน้าที่ พบว่า
 - 2.1 อบต. 6 แห่งที่ไม่มีการจัดแบ่งส่วนงานที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง แบ่งเป็น อบต.ชั้น 2 จำนวน 3 แห่ง อบต.ชั้น 3 จำนวน 3 แห่ง
 - 2.2 อบต. 3 แห่งที่ไม่มีการกำหนดขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน แบ่งเป็น อบต.ชั้น 3 จำนวน 2 แห่ง อบต.ชั้น 2 จำนวน 1 แห่ง
 - 2.3 อบต. จำนวน 12 แห่งที่ไม่มีการบันทึกรายการในสมุดรายวันเบื้องต้น แบ่งเป็น อบต.ชั้น 3 จำนวน 7 แห่ง อบต.ชั้น 2 จำนวน 2 แห่ง อบต.ชั้น 1 จำนวน 1 แห่ง อบต. ชั้น 4 จำนวน 1 แห่ง และอบต.ชั้น 5 จำนวน 1 แห่ง
 - 2.4 อบต. จำนวน 7 แห่ง ผู้เก็บรักษาเงินกับผู้ทำบัญชีเงินสดเป็นบุคคลเดียวกัน แบ่งเป็น อบต.ชั้น 3 จำนวน 4 แห่ง อบต.ชั้น 4 จำนวน 2 แห่ง อบต.ชั้น 1 จำนวน 1 แห่ง
 - 2.5 อบต. จำนวน 4 แห่ง ผู้เขียนเช็คเป็นบุคคลเดียวกับผู้อนุมัติ แบ่งเป็นอบต.ชั้น 2 จำนวน 3 แห่ง และอบต.ชั้น 5 จำนวน 1 แห่ง
 - 2.6 อบต.จำนวน 1 แห่งไม่มีการแบ่งแยกหน้าที่กันอย่างพอเพียงในงานจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งคือ อบต.ชั้น 2

3. องค์ประกอบการควบคุมภายในด้านการกำหนดให้มีผู้ควบคุมงาน พบว่า มี 9 อบต. ที่ไม่มีการควบคุมเวลาการทำงานของผู้ปฏิบัติงานมิให้มีการแก้ไข แบ่งเป็น อบต. ชั้น 2 จำนวน 3 แห่ง อบต. ชั้น 3 จำนวน 3 แห่ง และอบต. ชั้น 4 จำนวน 3 แห่ง
4. องค์ประกอบการควบคุมภายในด้านการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน พบว่าอบต. จำนวน 3 แห่งไม่ปฏิบัติงานตามคู่มือ แบ่งเป็นอบต. ชั้น 2 จำนวน 2 แห่ง อบต. ชั้น 3 จำนวน 1 แห่ง
5. องค์ประกอบการควบคุมภายในด้านการป้องกันทรัพย์สินให้ปลอดภัย พบว่า
 - 5.1 อบต. จำนวน 17 แห่ง การขอคู่มือข้อมูลทางการบัญชีไม่ได้จำกัดเพียงผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องเท่านั้น แบ่งเป็น อบต. ชั้น 3 จำนวน 7 แห่ง อบต. ชั้น 2 จำนวน 2 แห่ง 5 อบต. ชั้น 4 จำนวน 3 แห่ง อบต. ชั้น 1 จำนวน 2 แห่ง และ อบต. ชั้น 5 จำนวน 1 แห่ง
 - 5.2 อบต. จำนวน 3 แห่งที่คณะกรรมการรักษาเงินมอบอำนาจให้กรรมการผู้เดียวถือฤกษ์แจทั้งหมด ซึ่งเป็นอบต. ชั้น 3 ทั้ง 3 แห่ง
 - 5.3 อบต. จำนวน 4 แห่ง ที่บุคคลที่มีหน้าที่รับจ่ายเงินสดไม่มีหลักประกัน แบ่งเป็น อบต. ชั้น 3 จำนวน 2 แห่ง อบต. ชั้น 2 และ 4 จำนวนชั้นละ 1 แห่ง
 - 5.4 อบต. จำนวน 22 แห่ง หลักประกันไม่มีความเหมาะสมกับความรับผิดชอบ แบ่งเป็น อบต. ชั้น 3 จำนวน 9 แห่ง อบต. ชั้น 2 จำนวน 6 แห่ง อบต. ชั้น 3 จำนวน 4 แห่ง อบต. ชั้น 5 จำนวน 2 แห่ง และอบต. ชั้น 1 จำนวน 1 แห่ง
 - 5.5 อบต. จำนวน 3 แห่ง เงินที่รับไม่เป็นไปตามระเบียบหรือมติ ครม. แบ่งเป็นอบต. ชั้น 5 ทั้ง 3 แห่ง
 - 5.6 อบต. จำนวน 3 แห่ง ใบเสร็จที่ยังไม่ได้ใช้ไม่มีการเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัย และการทำทะเบียนคุมไม่เป็นปัจจุบัน จำนวน 3 แห่ง โดยเป็นอบต. ชั้น 5 ทั้ง 3 แห่ง
 - 5.7 อบต. จำนวน 4 แห่งการรับส่งเงินระหว่างเจ้าหน้าที่มีหลักฐานการลงชื่อรับส่งระหว่างกัน โดยเป็นอบต. ชั้น 3 ทั้ง 4 แห่ง
 - 5.8 อบต. จำนวน 20 แห่ง มีการรับเงินนอกสถานที่ แบ่งเป็น อบต. ชั้น 3 จำนวน 10 แห่ง อบต. ชั้น 4 จำนวน 5 แห่ง อบต. ชั้น 2 จำนวน 4 แห่ง และอบต. ชั้น 1 จำนวน 1 แห่ง

- 5.9 obot.จำนวน 24 แห่ง ไม่มีการทำทะเบียนคุมเช็คลงวันที่ล่วงหน้า แบ่งเป็น obot.ชั้น 3 จำนวน 15 แห่ง obot.ชั้น 2 จำนวน 5 แห่ง obot.ชั้น 4 จำนวน 3 แห่ง และobot.ชั้น 1 จำนวน 1 แห่ง
- 5.10 obot.จำนวน 5 แห่ง ไม่มีการจำกัดสิทธิผู้จับต้องเช็ค แบ่งเป็น obot.ชั้น 2 จำนวน 3 แห่ง และobot. ชั้น 3 จำนวน 2 แห่ง
- 5.11 obot.จำนวน 4 แห่ง ไม่มีการคุมเลขที่ใบเบิกจากหน่วยที่เบิก แบ่งเป็น obot.ชั้น 2 จำนวน 2 แห่ง และ obot.ชั้น 4 จำนวน 2 แห่ง
- 5.12 obot. จำนวน 15 แห่ง ไม่มีการประทับตราเครื่องหมายและ/หรือรหัส ให้สินทรัพย์ แบ่งเป็น obot.ชั้น 3 จำนวน 5 แห่ง obot.ชั้น 4 จำนวน 5 แห่ง obot.ชั้น 2 จำนวน 4 แห่ง และ obot.ชั้น 1 จำนวน 1 แห่ง
- 5.13 obot.จำนวน 2 แห่ง ไม่มีการทำประกันภัยสำหรับทรัพย์สินมูลค่าสูง หรือเสี่ยงต่อการสูญหายหรือถูกทำลาย แบ่งเป็น obot.ชั้น 1 จำนวน 1 แห่ง และ obot.ชั้น 2 จำนวน 1 แห่ง
- 5.14 obot. จำนวน 3 แห่ง สินค้าที่ได้รับมอบไม่ส่งไปยังหน่วยงานพัสดุ – ครุภัณฑ์ ทุกรายการ แบ่งเป็น obot. ชั้น 2 จำนวน 2 แห่ง และ obot.ชั้น 1 จำนวน 1 แห่ง
- 5.15 obot. จำนวน 3 แห่ง สินค้าที่เบิกใบเบิกไม่ได้รับการอนุมัติก่อนเบิก แบ่งเป็น obot. ชั้น 3 จำนวน 2 แห่ง และ obot.ชั้น 2 จำนวน 1 แห่ง
- 5.16 obot. จำนวน 4 แห่ง การจัดเก็บสอณค้ำไม่สามารถระบุประเภทและจำนวน ได้ แบ่งเป็น obot. ชั้น 2 จำนวน 2 แห่ง และ obot. ชั้น 3 จำนวน 2 แห่ง
- 5.17 obot. จำนวน 1 แห่ง มีบุคคลอื่นนอกเหนือจากเจ้าหน้าที่พัสดุ และผู้เกี่ยวข้อง สามารถเข้าไปในคลังสินค้ำได้ โดยเป็น obot. ชั้น 2
- 5.18 obot. จำนวน 3 แห่ง ไม่มีการบันทึกปริมาณสินค้ำเป็นปัจจุบัน แบ่งเป็น obot. ชั้น 3 จำนวน 2 แห่ง และ obot. ชั้น 1 จำนวน 1 แห่ง
- 5.19 obot.จำนวน 1 แห่ง ไม่มีวิธีการป้องกันมิให้สินทรัพย์เสื่อมสภาพ โดยเป็น obot.ชั้น 3
- 5.20 obot. จำนวน 1 แห่ง ไม่มีมาตรการควบคุมอย่างเพียงพอ สำหรับราคาขาย สินทรัพย์ถาวรและเศษซาก โดยเป็นobot. ชั้น 3
6. องค์ประกอบการควบคุมภายในด้านการใช้แบบฟอร์มและเอกสาร พบว่า

- 6.1 อบต. จำนวน 5 แห่ง ไม่ใช้ใบเสร็จที่ละเล่มสำหรับรายการประเภทเดียวกัน แบ่งเป็น อบต.ชั้น 4 จำนวน 3 แห่ง และ อบต.ชั้น 2 จำนวน 2 แห่ง
- 6.2 อบต. จำนวน 3 แห่ง ไม่ใช้ใบเสร็จรับเงินเป็นเล่มที่มีลำดับและจำนวนแน่นอน แบ่งเป็น อบต. ชั้น 4 จำนวน 2 แห่ง และ อบต. ชั้น 1 จำนวน 1 แห่ง
- 6.3 อบต. จำนวน 3 แห่งเมื่อรับคืนเงินยืมแล้วไม่มีการบันทึกการรับคืนในสัญญาการยืมทันที โดยเป็น อบต. ชั้น 3 ทั้ง 3 แห่ง
- 6.4 อบต. จำนวน 3 แห่ง สำเนาใบกำกับสินค้าไม่มีการระบุเลขที่ใบสั่งซื้อ โดยแบ่งเป็น อบต. ชั้น 2 จำนวน 1 แห่ง อบต. ชั้น 4 จำนวน 1 แห่ง และ อบต.ชั้น 5 จำนวน 1 แห่ง
- 6.5 อบต. จำนวน 4 แห่ง ใบเบิกสินค้ามีการลงนามผู้จ่ายและผู้รับสินค้า แบ่งเป็น อบต. ชั้น 2 จำนวน 2 แห่ง และ อบต. ชั้น 3 จำนวน 2 แห่ง
- 6.6 อบต. จำนวน 1 แห่ง การส่งคืนสินค้ามีการระบุเหตุผลและลงชื่อผู้รับผิดชอบ โดยเป็นอบต. ชั้น 3
- 6.7 อบต. จำนวน 3 แห่ง ใบลดหนี้จากผู้ขายมีเครื่องหมายระบุการสอบทาน และตรวจสอบโดยผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นอบต. ชั้น 3 ทั้ง 3 แห่ง
7. องค์ประกอบการควบคุมภายในด้านการมอบอำนาจสั่งการ พบว่า
- 7.1 อบต. จำนวน 5 แห่งไม่มีการกำหนดให้มีผู้เซ็นเช็คมากกว่าหนึ่งคน แบ่งเป็น อบต.ชั้น 2 จำนวน 2 แห่ง อบต. ชั้น 1 จำนวน 1 แห่ง อบต. ชั้น 3 จำนวน 1 แห่ง และอบต. ชั้น 4 จำนวน 1 แห่ง
- 7.2 อบต.จำนวน 6 แห่ง ไม่มีการระบุวงเงินและผู้มีอำนาจในการลงนามสั่งจ่ายเช็ค แบ่งเป็น อบต. ชั้น 4 จำนวน 4 แห่ง อบต.ชั้น 1 จำนวน 1 แห่ง และ อบต. ชั้น 4 จำนวน 1 แห่ง
8. องค์ประกอบการควบคุมภายในด้านการจัดให้มีการอนุมัติ พบว่า
- 8.1 อบต. จำนวน 3 แห่ง ไม่มีเอกสารประกอบรายการที่เพียงพอ เหมาะสม และได้รับการอนุมัติรายการ โดยผู้บริหารตามระเบียบการเบิกจ่ายทุกรายการ แบ่งเป็น อบต. ชั้น 3 จำนวน 2 แห่ง และ อบต. ชั้น 2 จำนวน 1 แห่ง
- 8.2 อบต. จำนวน 20 แห่ง ไม่มีการตรวจสอบใบสำคัญประกอบการเบิกจ่ายก่อนอนุมัติสั่งจ่าย แบ่งเป็น อบต. ชั้น 3 จำนวน 9 แห่ง อบต. ชั้น 2 จำนวน 6 แห่ง อบต. ชั้น 4 จำนวน 2 แห่ง อบต. ชั้น 5 จำนวน 2 แห่ง และอบต.ชั้น 1 จำนวน 1 แห่ง

- 8.3 อบต. จำนวน 1 แห่งที่พบว่าผลของการหาสาเหตุของข้อแตกต่างระหว่างยอด
คงเหลือทางบัญชีกับยอดตรวจนับพัสดุ – ครุภัณฑ์ ไม่ได้สอบทานและอนุมัติ
โดยผู้มีอำนาจ ซึ่งได้แก่ อบต.ชั้นที่ 3
- 8.4 อบต. จำนวน 2 แห่ง การทำงานล่วงเวลาทุกครั้งไม่มีการอนุมัติโดยผู้ที่มี
อำนาจ แบ่งเป็น อบต. ชั้น 3 จำนวน 2 แห่ง และอบต.ชั้น 2 จำนวน 1 แห่ง
9. องค์ประกอบการควบคุมภายในด้านการควบคุมทางการบัญชี พบว่า
- 9.1 อบต. จำนวน 3 อบต.การทำบัญชีไม่เป็นปัจจุบัน ซึ่งได้แก่อบต. ชั้น 2 ทั้ง 3
แห่ง
- 9.2 อบต. จำนวน 3 อบต.การผ่านรายการไม่ได้ทำการอ้างอิงเป็นยอดดี แบ่งเป็น
ซึ่งได้แก่อบต. ชั้น 2 ทั้ง 3 แห่ง.
- 9.3 อบต. จำนวน 4 แห่ง ไม่ได้ทำการรับส่งเงินเป็นประจำทุกวัน แบ่งเป็น อบต.
ชั้น 4 จำนวน 3 แห่ง และอบต.ชั้น 3 จำนวน 1 แห่ง
- 9.4 อบต. จำนวน 1 แห่ง ไม่ได้บันทึกรายรับในวันที่รับ ซึ่งได้แก่ อบต. ชั้น 3
- 9.5 อบต. จำนวน 9 แห่ง เก็บวงเงินเกินวงเงินอนุญาตเป็นประจำ แบ่งเป็น อบต.
ชั้น 3 จำนวน 4 แห่ง อบต. ชั้น 2 จำนวน 2 แห่ง อบต. ชั้น 4 จำนวน 2 แห่ง
และอบต.ชั้น 5 จำนวน 1 แห่ง
- 9.6 อบต. จำนวน 11 แห่ง ไม่ส่งจ่ายเช็คจ่ายสดเชยเงินสดหมุนเวียนในนามของ
ผู้รักษาเงินสด แบ่งเป็น อบต. ชั้น 2 จำนวน 6 แห่ง อบต. ชั้น 4 จำนวน 3 แห่ง
อบต.ชั้น 3 จำนวน 1 แห่ง และ อบต. ชั้น 5 จำนวน 1 แห่ง
- 9.7 อบต. จำนวน 3 แห่ง มีเช็คหรือใบสำคัญหรือใบยืมที่ไม่ถูกต้องไว้แทนตัว
แบ่งเป็น อบต. ชั้น 2 จำนวน 1 แห่ง อบต.ชั้น 3 จำนวน 1 แห่ง และ อบต. ชั้น
5 จำนวน 1 แห่ง
- 9.8 อบต. จำนวน 36 แห่ง ไม่ส่งเช็คทันทีเมื่อลงนามแล้ว แบ่งเป็น อบต. ชั้น 2
จำนวน 11 แห่ง อบต. ชั้น 3 จำนวน 11 แห่ง อบต.ชั้น 4 จำนวน 10 แห่ง
อบต.ชั้น 1 จำนวน 3 แห่ง และ อบต.ชั้น 5 จำนวน 1 แห่ง
- 9.9 อบต. จำนวน 3 แห่ง จ่ายชำระหนี้ล่าช้า แบ่งเป็น อบต.ชั้น 3 จำนวน 2 แห่ง
และอบต.ชั้น 4 จำนวน 1 แห่ง
- 9.10 อบต.จำนวน 3 แห่ง ไม่มีการคุมเลขที่ใบกำกับสินค้าและใบแจ้งหนี้โดยแผนก
บัญชีก่อนส่งให้ผู้มีอำนาจอนุมัติ ซึ่งได้แก่อบต.ชั้น 3 ทั้ง 3 แห่ง

- 9.11 อบต. จำนวน 7 แห่ง ไม่มีขั้นตอนแน่ชัดว่าใบกำกับสินค้าและใบแจ้งหนี้มีการบันทึกบัญชีครบถ้วน แบ่งเป็น อบต. ชั้น 3 จำนวน 6 แห่ง และ อบต. ชั้น 2 จำนวน 1 แห่ง
- 9.12 อบต. ทั้ง 54 แห่ง ไม่มีการใช้ระบบเงินสดย่อย
- 9.13 อบต. จำนวน 5 แห่ง มีการเซ็นเช็คไว้ล่วงหน้าโดยไม่ระบุผู้รับและจำนวนเงิน แบ่งเป็น อบต. ชั้น 2 จำนวน 2 แห่ง อบต. ชั้น 4 จำนวน 2 แห่ง และอบต. ชั้น 3 จำนวน 3 แห่ง
- 9.14 อบต. จำนวน 2 แห่ง ไม่มีการหักเงินประกันผลงานได้อย่างเหมาะสม ซึ่งได้แก่ อบต. ชั้น 3 ทั้ง 2 แห่ง
- 9.15 อบต. จำนวน 3 แห่ง ใบลดหนี้จากผู้ขายไม่มีการตรวจสอบตัวเลขก่อนนำมาลงบัญชี ซึ่งได้แก่ อบต. ชั้น 3 ทั้ง 3 แห่ง
- 9.16 อบต. จำนวน 2 แห่ง ไม่มีการควบคุมเช็คที่ไม่ได้ขึ้นเงินเป็นเวลานาน แบ่งเป็น อบต. ชั้น 2 จำนวน 1 แห่ง และ อบต. ชั้น 3 จำนวน 1 แห่ง
- 9.17 อบต. จำนวน 5 แห่ง ไม่มีการเร่งรัดเงินยืมเกินกำหนด แบ่งเป็น อบต. ชั้น 4 จำนวน 2 แห่ง อบต. ชั้น 2 จำนวน 1 แห่ง อบต. ชั้น 3 จำนวน 1 แห่ง และ อบต. ชั้น 5 จำนวน 1 แห่ง
- 9.18 อบต. จำนวน 3 แห่ง ไม่มีการกำหนดเกณฑ์สูงต่ำของสินค้า แบ่งเป็น อบต. ชั้น 3 จำนวน 2 แห่ง และ อบต. ชั้น 2 จำนวน 1 แห่ง
- 9.19 อบต. จำนวน 1 แห่ง ไม่มีการปรับปรุงบัญชีเป็นปัจจุบันเมื่อตรวจพบผลแตกต่างของยอดคงเหลือทางบัญชีกับยอดตรวจนับพัสดุ – ครุภัณฑ์ ซึ่งได้แก่ อบต. ชั้น 3
10. องค์ประกอบการควบคุมภายในด้านการควบคุมโดยงบประมาณ พบว่า
- 10.1 อบต. จำนวน 3 แห่ง ไม่มีการยื่นแผนการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อหน่วยงานคลังทุกสามเดือน ซึ่งได้แก่ อบต. ชั้น 3 ทั้ง 3 แห่ง
- 10.2 อบต. จำนวน 3 แห่ง ไม่เบิกงบประมาณในปีงบประมาณ ซึ่งได้แก่ อบต. ชั้น 3 ทั้ง 3 แห่ง
- 10.3 อบต. จำนวน 3 แห่ง ไม่สามารถจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินได้ครบถ้วนตามแผน แบ่งเป็น อบต. ชั้น 4 จำนวน 2 แห่ง และ อบต. ชั้น 3 จำนวน 1 แห่ง
- 10.4 อบต. จำนวน 3 แห่ง ไม่สามารถจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ได้ครบถ้วนตามแผน แบ่งเป็น อบต. ชั้น 4 จำนวน 2 แห่ง และ อบต. ชั้น 3 จำนวน 1 แห่ง

10.5 อบต. จำนวน 6 แห่ง ไม่สามารถจัดเก็บภาษีป้ายได้ครบถ้วนตามแผน แบ่งเป็น อบต. ชั้น 3 จำนวน 3 แห่ง อบต.ชั้น 4 จำนวน 1 แห่ง และ อบต.ชั้น 2 จำนวน 1 แห่ง

11. องค์ประกอบการควบคุมภายในด้านการตรวจสอบภายใน พบว่า

11.1 อบต. จำนวน 12 แห่ง ไม่มีการตรวจสอบภายใน แบ่งเป็น อบต.ชั้น 2 จำนวน 4 แห่ง อบต.ชั้น 3 จำนวน 4 แห่ง อบต.ชั้น 4 จำนวน 3 แห่ง และอบต.ชั้น 5 จำนวน 1 แห่ง

11.2 อบต.จำนวน 6 แห่ง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายในไม่มีความเป็นอิสระเพียงพอ แบ่งเป็น อบต.ชั้น 2 จำนวน 2 แห่ง อบต.ชั้น 3 จำนวน 2 แห่ง และ อบต.ชั้น 4 จำนวน 2 แห่ง

11.3 อบต. จำนวน 9 แห่ง ไม่มีการรายงานผลการตรวจสอบภายในให้ผู้บริหารทราบ แบ่งเป็น อบต.ชั้น 3 จำนวน 5 แห่ง อบต.ชั้น 2 จำนวน 2 แห่ง และ อบต.ชั้น 4 จำนวน 2 แห่ง

11.4 อบต. จำนวน 9 แห่ง ผู้บริหารไม่ได้นำรายงานผลการตรวจสอบภายในมาใช้ประโยชน์ แบ่งเป็น อบต.ชั้น 3 จำนวน 5 แห่ง อบต.ชั้น 2 จำนวน 2 แห่ง และ อบต.ชั้น 4 จำนวน 2 แห่ง

11.5 อบต. จำนวน 6 แห่ง ผู้ตรวจสอบภายในหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบทำการตรวจนับเงินสดโดยบอกให้ทราบก่อนล่วงหน้า แบ่งเป็น อบต.ชั้น 3 จำนวน 5 แห่ง และอบต.ชั้น 2 จำนวน 1 แห่ง

11.6 อบต. จำนวน 3 แห่ง ผู้ตรวจสอบภายในไม่ได้ตรวจพิสูจน์ยอดเงินฝากทุกครั้ง ซึ่งได้แก่ อบต. ชั้น 3 ทั้ง 3 แห่ง

11.7 อบต. จำนวน 3 แห่ง ผู้ตรวจสอบภายในไม่มีการสอบทานระบบสินทรัพย์ถาวร ซึ่งได้แก่ อบต.ชั้น 3 ทั้ง 3 แห่ง

11.8 อบต. จำนวน 1 แห่ง ผู้ตรวจสอบภายในไม่มีการสอบทานระบบซื้อและเจ้าหนี้ ซึ่งได้แก่ อบต.ชั้น 3

11.9 อบต. จำนวน 9 แห่ง ผู้ตรวจสอบภายในไม่มีการสอบทานระบบขายและรายได้ ซึ่งได้แก่ อบต.ชั้น 2 จำนวน 5 แห่ง อบต.ชั้น 3 จำนวน 2 แห่ง และ อบต.ชั้น 4 จำนวน 2 แห่ง

12. องค์ประกอบด้านการจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบ พบว่าอบต. จำนวน 3 แห่ง
สภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีการประชุมตามที่กำหนดในสมัยประชุม แบ่งเป็น
อบต.ชั้น 2 จำนวน 2 แห่ง และ อบต.ชั้น 1 จำนวน 1 แห่ง
13. องค์ประกอบการควบคุมภายในด้านการจัดให้มีการควบคุมสองฝ่าย พบว่า
- 13.1 อบต. จำนวน 1 แห่ง หน้าที่ของผู้รับเงินไม่ได้แยกจากหน้าที่การลงรายการใน
บัญชี ได้แก่ อบต.ชั้น 2
- 13.2 อบต. จำนวน 1 แห่ง หน้าที่ของผู้รับเงินไม่แยกจากการลงนามจ่ายเช็ค ได้แก่
อบต.ชั้น 4
- 13.3 อบต. จำนวน 9 แห่ง รายรับไม่ได้รับการตรวจสอบโดยบุคคลอื่นซึ่งไม่มี
หน้าที่รับเงิน แบ่งเป็น อบต.ชั้น 3 จำนวน 7 แห่ง และ อบต.ชั้น 4 จำนวน 2
แห่ง
- 13.4 อบต. จำนวน 2 แห่ง หน้าที่รับผิดชอบการนำเงินฝากธนาคารแยกจากหน้าที่
การบันทึกบัญชีลูกหนี้ ซึ่งได้แก่ อบต.ชั้น 4 ทั้ง 2 แห่ง
- 13.5 อบต. จำนวน 1 แห่ง ไม่แยกหน้าที่ผู้เซ็นเช็คออกจากหน้าที่เก็บรักษาเงินสด
ซึ่งได้แก่ อบต.ชั้น 2
- 13.6 อบต. จำนวน 12 แห่ง ไม่แยกหน้าที่ผู้เซ็นเช็คออกจากหน้าที่อนุมัติใบสำคัญ
จ่ายเงิน แบ่งเป็น อบต.ชั้น 3 จำนวน 4 แห่ง อบต.ชั้น 4 จำนวน 4 แห่ง
อบต.ชั้น 2 จำนวน 3 แห่ง และ อบต.ชั้น 1 จำนวน 1 แห่ง
- 13.7 อบต. จำนวน 6 แห่ง ไม่แยกหน้าที่ผู้เซ็นเช็คจากหน้าที่การรับเงิน แบ่งเป็น
อบต.ชั้น 4 จำนวน 3 แห่ง อบต.ชั้น 3 จำนวน 2 แห่ง และอบต.ชั้น 2 จำนวน
1 แห่ง
- 13.8 อบต. จำนวน 5 แห่ง ไม่แยกหน้าที่ผู้รับเช็คจากหน้าที่ลงรายการในสมุดแยก
ประเภท แบ่งเป็น อบต.ชั้น 4 จำนวน 4 แห่ง และอบต.ชั้น 2 จำนวน 1 แห่ง
- 13.9 อบต. จำนวน 1 แห่ง ผู้มีอำนาจπισัญยอดเงินฝากธนาคารไม่ได้ทำหน้าที่ลง
รายการในสมุดแยกประเภท ซึ่งได้แก่ อบต.ชั้นที่ 2
- 13.10 อบต. จำนวน 5 แห่ง ผู้มีอำนาจπισัญยอดเงินฝากธนาคารไม่ได้ทำหน้าที่ใน
สมุดเงินสด แบ่งเป็น อบต.ชั้น 2 จำนวน 3 แห่ง อบต.ชั้น 3 จำนวน 1 แห่ง
และ อบต.ชั้น 4 จำนวน 1 แห่ง

- 13.11 อบต.จำนวน 3 แห่ง ผู้มีอำนาจพิสูจน์ยอดเงินฝากธนาคารไม่ได้ทำหน้าที่เก็บรักษาและรับจ่ายเงินสด แบ่งเป็น อบต.ชั้น 3 จำนวน 2 แห่ง และอบต.ชั้น 4 จำนวน 1 แห่ง
- 13.12 อบต. จำนวน 2 แห่ง ไม่ได้รายงานผลการพิสูจน์ยอดเงินฝากธนาคารให้ผู้บังคับบัญชาทุกครั้ง ซึ่งได้แก่ อบต.ชั้น 2 ทั้ง 2 แห่ง
- 13.13 อบต. จำนวน 3 แห่ง ไม่มีการจัดทำบัญชีแยกประเภทเจ้าหนี้ แบ่งเป็น อบต.ชั้น 3 จำนวน 2 แห่ง และ อบต.ชั้น 2 จำนวน 1 แห่ง
- 13.14 อบต. จำนวน 3 แห่ง การกระทบยอดระหว่างรายละเอียดเจ้าหนี้กับบัญชีแยกประเภทไม่มีการจัดทำอย่างสม่ำเสมอ แบ่งเป็น อบต.ชั้น 3 จำนวน 2 แห่ง และ อบต.ชั้น 2 จำนวน 1 แห่ง
- 13.15 อบต. จำนวน 3 แห่ง การกระทบยอดไม่มีการสอบทานโดยผู้มีอำนาจรับผิดชอบ แบ่งเป็น อบต.ชั้น 4 จำนวน 2 แห่ง และอบต.ชั้น 3 จำนวน 1 แห่ง
- 13.16 อบต. จำนวน 2 แห่ง ไม่มีการติดตามผลต่างที่เกิดขึ้นจากการกระทบยอดรายละเอียดเจ้าหนี้โดยทันที แบ่งเป็น อบต.ชั้น 2 จำนวน 1 แห่ง และ อบต.ชั้น 3 จำนวน 1 แห่ง
- 13.17 อบต. จำนวน 1 แห่ง ไม่มีการส่งสำเนาใบสั่งซื้อและรายงานการรับสินค้าไปแผนกบัญชีโดยตรง ซึ่งได้แก่ อบต.ชั้น 3
- 13.18 อบต. จำนวน 3 แห่ง ไม่มีการตรวจนับคุณภาพของสินค้าพร้อมทั้งเปรียบเทียบสินค้าที่ได้รับกับใบสั่งซื้อ แบ่งเป็น อบต.ชั้น 3 จำนวน 2 แห่ง และอบต.ชั้น 2 จำนวน 1 แห่ง
- 13.19 อบต. จำนวน 1 แห่ง ไม่มีการสอบทานรายการและจำนวนเงินสินค้าที่ได้รับและสินค้าส่งคืน ซึ่งได้แก่ อบต.ชั้น 3
- 13.20 อบต. จำนวน 2 แห่ง รายการปรับปรุงยอดคงเหลือของเจ้าหนี้ไม่ได้รับการอนุมัติโดยผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ แบ่งเป็น อบต.ชั้น 2 จำนวน 1 แห่ง และอบต.ชั้น 3 จำนวน 1 แห่ง
- 13.21 อบต.จำนวน 1 แห่ง ไม่มีการจัดทำสถิติพนักงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งได้แก่ อบต.ชั้น 4
- 13.22 อบต. จำนวน 2 แห่ง ไม่มีการสอบทานการบันทึกเวลาที่พนักงานมิได้ปฏิบัติงาน แต่อยู่ในข่ายที่ได้รับเงินเดือนและค่าจ้าง แบ่งเป็น อบต.ชั้น 2 จำนวน 1 แห่ง และ อบต.ชั้น 3 จำนวน 1 แห่ง

5.4 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้

จากการศึกษาแนวทางการควบคุมภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 54 แบบสอบถาม มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. องค์ประกอบการควบคุมภายในด้านการฝึกหัดพนักงาน ไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในเรื่องทั่วไป ทำให้พนักงานขาดประสิทธิภาพด้านการปฏิบัติงานได้ จึงควรให้พนักงานได้รับการฝึกอบรมด้านบัญชีและการเงินเพิ่มเติม เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น และควรปรับปรุงมาตรการในการคัดเลือกพนักงาน เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับงานที่รับผิดชอบ

2. องค์ประกอบการควบคุมภายในด้านแบ่งแยกหน้าที่ไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในเรื่องทั่วไป การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน และการจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการทำงาน อาจก่อให้เกิดการทุจริต หรือบกพร่องต่อหน้าที่ ควรมีการแบ่งแยกหน้าที่ต่างๆ ออกจากกันให้ชัดเจน เพื่อเป็นการตรวจสอบสองฝ่ายในการทำงาน

3. องค์ประกอบการควบคุมภายในด้านการกำหนดให้มีผู้ควบคุมงานไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในเรื่องเงินเดือนและค่าจ้าง ควรปรับปรุงด้านการควบคุมการลงเวลาทำงานของผู้ปฏิบัติงานมิให้มีการแก้ไข โดยมอบให้มีผู้การเก็บรักษาสมุดลงเวลาหรือหลักฐานในการลงเวลาอย่างชัดเจน

4. องค์ประกอบการควบคุมภายในด้านการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในเรื่องทั่วไป ทำให้การปฏิบัติงานไม่ถูกต้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ควรปรับปรุงให้พนักงานมีการปฏิบัติงานตามคู่มือ

5. องค์ประกอบการควบคุมภายในด้านการป้องกันทรัพย์สินให้ปลอดภัยไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในเรื่องทั่วไป การเก็บรักษาเงินโดยทั่วไป การรับเงิน การจ่ายเงิน เงินฝากธนาคาร สินค้าคงเหลือ สินทรัพย์ถาวร และการจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้เกิดความสูญเสียในทรัพย์สินของกิจการ ควรมีการตรวจสอบทรัพย์สินต่างๆ อยู่เสมอ และควรปฏิบัติตามแนวทางการควบคุมภายในด้านการป้องกันทรัพย์สินให้ปลอดภัย

6. ด้านการใช้แบบฟอร์มและเอกสารไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในเรื่องการรับเงิน เงินยืม สินค้าคงเหลือ และการจัดซื้อจัดจ้าง ควรปรับปรุง ใช้ใบเสร็จรับเงินที่ละเอียดสำหรับรายรับประเภทเดียวกัน ใบเบิกสินค้าต้องการลงนามผู้จ่าย และผู้รับสินค้า ใบเสร็จรับเงินควรเบิกใช้เป็นเล่มมีลำดับและจำนวนที่แน่นอน เมื่อรับคืนเงินยืมควรบันทึกรับคืนในสัญญายืมทันที สำเนาใบกำกับสินค้าควรระบุเลขที่ใบสั่งซื้อ ใบลดหนี้จากผู้ขายควรมี

เครื่องหมายระบุงการสอบทาน และตรวจสอบโดยผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง และการส่งคืนค้ำคินควรรระบุเหตุผลและลงชื่อผู้รับผิดชอบ

7. ด้านการมอบอำนาจสั่งการไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในเรื่องการจ่ายเงิน ควรปรับปรุง โดยควรกำหนดวงเงิน และผู้มีอำนาจในการสั่งจ่ายเช็คให้ชัดเจน และควรมีการกำหนดให้มีผู้เซ็นเช็คมากกว่าหนึ่งคน

8. ด้านการจัดให้มีการอนุมัติไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในเรื่องการจ่ายเงิน สิ้นค้ำคงเหลือ เงินเดือนและค่าจ้าง ควรปรับปรุง ให้มีการตรวจสอบใบสำคัญประกอบการเบิกจ่ายก่อนอนุมัติสั่งจ่าย เอกสารประกอบรายการควรมีอย่างเพียงพอเหมาะสม และได้รับการอนุมัติรายการ โดยผู้บริหารตามระเบียบการเบิกจ่ายทุกรายการ การทำงานล่วงเวลาทุกครั้งควรมีการอนุมัติโดยผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ และ ผลของการหาสาเหตุของข้อแตกต่างระหว่างคงเหลือทางบัญชีกับยอดตรวจนับพัสดุ-ครุภัณฑ์ควรได้รับการสอบทานและอนุมัติโดยผู้มีอำนาจ

9. ด้านการควบคุมทางบัญชีไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในเรื่องทั่วไป การเก็บรักษาเงินโดยทั่วไป การรับเงิน การจ่ายเงิน เงินยืม และสิ้นค้ำคงเหลือ ควรปรับปรุงในเรื่องต่างๆ ดังนี้ ควรมีการส่งเช็คให้ผู้รับทันทีเมื่อมีการลงนาม เช็คซึ่งสั่งจ่ายชดเชยเงินหมุนเวียนนั้นควรสั่งจ่ายในนามของหัวหน้าส่วนงานคลังหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ไม่เก็บเงินเกินวงเงินอนุญาต ควรมีขึ้นตอนแน่ชัดว่าใบกำกับสิ้นค้ำและใบแจ้งหนี้มีการบันทึกบัญชีครบถ้วน การรับส่งเงินกระทำเป็นประจำทุกวัน ไม่ควรเซ็นเช็คไว้ล่วงหน้าโดยไม่ระบุผู้รับและจำนวนเงิน ควรมีการเร่งรัดเงินยืมที่เกินกำหนด การทำบัญชีควรทำเป็นปัจจุบัน การผ่านรายการมีการอ้างอิงอย่างดี ไม่ควรมีเช็คหรือใบสำคัญหรือใบยืมที่ไม่ถูกต้องไว้แทนตัวเงิน ไม่จ่ายชำระหนี้เกินเวลาที่กำหนด การจ่ายซ้ำ หรือละเลยการจ่ายเงิน ควรควบคุมเลขที่ใบกำกับสิ้นค้ำและใบแจ้งหนี้โดยแนบบัญชีก่อนส่งให้ผู้มีอำนาจอนุมัติ ใบลดหนี้จากผู้ขายควรตรวจสอบความถูกต้องของตัวเลขก่อนลงบัญชี กำหนดเกณฑ์สูงต่ำของสิ้นค้ำคงเหลือ กรณีที่การจ่ายเงินมีการหักเงินประกันผลงานไว้ ควรควบคุมและลงบัญชีเกี่ยวกับเงินประกันผลงานอย่างเหมาะสม มีการควบคุมเช็คซึ่งผู้รับยังมีได้นำไปขึ้นเงินเป็นเวลานาน มีการบันทึกรายรับในวันที่รับเงิน และ ผลแตกต่างที่ผ่านการตรวจหาสาเหตุของการตรวจนับพัสดุ-ครุภัณฑ์กับยอดคงเหลือตามบัญชี ควรนำไปปรับปรุงบัญชีให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

10. ด้านการควบคุมโดยงบประมาณ ไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในเรื่องแผนงานประจำปี ทำให้ไม่สามารถจัดเก็บภาษีต่างๆ ได้ตามแผนงาน ควร

ปรับปรุงคือ ควรมีการติดตามการจัดเก็บภาษีโรงเรือน ที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย ที่จัดเก็บได้ ไม่ครบถ้วน

11. ด้านการตรวจสอบภายในไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในเรื่องทั่วไป การเก็บรักษาเงินทั่วไป เงินฝากธนาคาร สินทรัพย์ถาวร และการจัดซื้อจัดจ้างทำให้อาจให้เกิดการทุจริตได้ง่าย ควรจัดให้มีการตรวจสอบภายใน ควรมีการสอบทานระบบการทำงานด้านการตรวจนับเงินสด การพิสูจน์ยอดเงินฝากธนาคาร ระบบสินทรัพย์ถาวร ระบบซื้อและเจ้าหนี้ ระบบขายและรายได้อยู่เสมอ ควรมีการรายงานผลการตรวจสอบภายในให้ผู้บริหารทราบ และผู้บริหารควรนำรายงานผลการตรวจสอบภายในมาใช้ประโยชน์ในการบริหารองค์กร

12. ด้านการจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบ ไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในเรื่องทั่วไป ควรปรับปรุงคือ สภาพองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดประชุมตามที่กำหนดในสมัยประชุม และควรปฏิบัติหน้าที่สม่ำเสมอ

13. ด้านการจัดให้มีการควบคุมสองฝ่ายไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในเรื่องการรับเงิน การจ่ายเงิน เงินฝากธนาคาร การจัดซื้อจัดจ้าง เงินเดือนและค่าจ้าง ควรปรับปรุงคือ แยกหน้าที่ของผู้รับเงินออกจากการลงรายการ ในบัญชี และการลงนามจ่ายเช็ค หน้าที่ของผู้นำเงินฝากธนาคารควรแยกจากหน้าที่การบันทึกบัญชีลูกหนี้ หน้าที่ของผู้เซ็นเช็คแยกจากหน้าที่เก็บรักษาเงินสด อนุมัติใบสำคัญจ่ายเงินและการรับเงิน ผู้มีอำนาจพิสูจน์ยอดเงินฝากธนาคารไม่ได้ทำหน้าที่ลงนามในเช็ค เก็บรักษาและรับจ่ายเงินสด ควรมีการจัดทำบัญชีแยกประเภทเจ้าหนี้ และมีการสอบทานการกระทบยอดโดยผู้มีอำนาจ สำเนาใบสั่งซื้อควรส่งให้แผนกบัญชีทันที ควรมีการตรวจนับและเปรียบเทียบสินค้ากับใบสั่งซื้อ จำนวนเงินของสินค้าที่รับคืน และส่งคืน มีการจัดทำสถิติของพนักงานอย่างสม่ำเสมอเพื่อสามารถทราบจำนวนพนักงานที่แน่นอน และควรมีการสอบทานการบันทึกเวลาที่พนักงานหรือลูกจ้างมิได้ปฏิบัติงานแต่อยู่ในข่ายได้รับเงินเดือนและค่าจ้าง ซึ่งจะสอดคล้องกับการแบ่งแยกหน้าที่การทำงานเพราะหากมีการแบ่งแยกหน้าที่กันทำงานแล้วจะช่วยให้ตรวจสอบง่าย ลดข้อผิดพลาดและสามารถป้องกันการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นได้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ด้วยในการศึกษานี้มีข้อจำกัดเรื่องเวลา และประกอบกับขนาดของพื้นที่ในจังหวัดบุรีรัมย์มีขนาดกว้าง จึงทำได้เพียงศึกษาการควบคุมภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์เท่านั้น ในการศึกษารุ่นต่อไปควรทำการศึกษาการควบคุมภายในด้านอื่นๆ ประกอบด้วย หรือควรศึกษาในอำเภออื่น หน่วยงานอื่นเพื่อเปรียบเทียบต่อไป